

Mazurkiewicz, Alicja

"Müemlékvédelem", R. XII, 1968 : [recenzja]

Ochrona Zabytków 22/4 (87), 314-317

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD ZAGRANICZNYCH CZASOPISM KONSERWATORSKICH*

MÜEMLÉKVÉDELEM. Wyd. A Magyar Építőművészek Szövetsége Műemléki Bizottsága, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Művészeti Országos Választmánya és az Országos Műemléki Felügyelőség, Budapest, Kwartalnik.

Rocznik XII (1968)

Zeszyt 1, stron 64, ilustracje.

Gy. Gonda, *A műemlékek ügye Vas megyében (Sprawa ochrony zabytków w komitacie Vas)*, s. 1—2, str. w jęz. francuskim. Omówienie sytuacji ochrony zabytków w wymienionym komitacie. Podsumowanie dokonanych lub właśnie prowadzonych prac restauracyjnych ważniejszych obiektów np. świątyni Izis w Szombathely, zamku w Köszeg. Dalsze plany ochrony obiektów zabytkowych, m. in. budownictwa wiejskiego.

D. Dercsényi, *Vas megye Műemlékei (Zabytki komitatu Vas)*, s. 2—3, str. w jęz. francuskim. Wyliczenie i omówienie ważniejszych relikwów i zabytków budownictwa starożytnego (wykopiska w Szombathely), późnoromańskiego, gotyckiego, renesansowego i barokowego oraz budownictwa wiejskiego w komitacie Vas.

F. Takács, *Vas megye településfejlesztési sajátosságai és a műemlékek felhasználása a települések fejlesztésében (Właściwości rozwoju osiedli komitatu Vas i wykorzystanie zabytków w rozwoju tych osiedli)*, s. 4—8, 9 il., str. w jęz. francuskim. Charakterystyka miast i osiedli w komitacie Vas. Komitat ten wyróżnia się minimalną ilością miast (dwa — Szombathely, Köszeg w ogólnej liczbie 231 osiedli) i dużym rozdrobieniem osiedli. Omówienie zachodzących zmian w rozbudowie większych wsi i planów podniesienia ich z czasem do rangi miast. Projekty dalszego rozwoju, ze szczególnym położeniem nacisku na charakter wczasowo-turystyczny. Należyte wykorzystanie w tym celu zachowanych zabytków (580 obiektów).

T. Szentlélek, *Szavaria emlékei Szombathely mai városképében (Zabytki Savarii w obecnym ogólnym obrazie miasta Szombathely)*, s. 9—14, 8 il., str. w jęz. francuskim. Zarys historii osady z czasów rzymskich, starożytnej Savarii. Opis przebiegu prac wykopaliskowych i konserwatorskich, których początek sięga XVIII w. oraz omówienie odkrytych i wykopanych obiektów.

P. Sándyné, *Bük, volt Szapáry kastély helyreállítása (Restauracja byłego pałacu Szapárych w Bük)*, s. 15—21, 13 il., str. w jęz. francuskim. Omówienie w oparciu o przeprowadzone badania, kolejnych etapów budowy i przebudowy byłego pałacu Szapárych w Bük. Pałac ten jest jednym z cennych zabytków z okresu baroku. Projekt restauracji obiektu z przeznaczeniem dla ruchu turystycznego.

E. C. Harrach, *A megye műemléki sorsáról, megoldásra váró feladatok (O losie zabytków w komitacie*

Vas oraz oczekujące na rozwiązanie zadania), s. 22—25, 6 il., str. w jęz. francuskim. Wyliczenie i omówienie ważniejszych obiektów zabytkowych (pałace, budynki miejskie, kościoły) znajdujących się w granicach komitatu. Opis ich obecnego stanu, zniszczeń jakie nastąpiły w wyniku braku opieki lub niewłaściwego użytkowania.

J. Sedlmayr né, *Köszeg műemléki védett területének rekonstrukciós kérdései (Zagadnienia rekonstrukcyjne zabytkowego zespołu Köszeg)*, s. 26—34, 13 il., str. w jęz. francuskim. Omówienie problemów związanych z rekonstrukcją — objętego ochroną — zespołu zabytkowego śródmieścia miasta Köszeg. Do głównych wytycznych rekonstrukcji należą: zachowanie w stanie niezmienionym proporcji wysokościowych struktury miasta i dróg; odsłonięcie murów miejskich i ukazanie ich razem z bramami i basztami; oczyszczenie dawnych fos otaczających mury, rozebranie zasłaniających je budynków; unowocześnienie domów mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej z jednoczesnym uwzględnieniem ich zabytkowego charakteru; odpowiednia do zabytkowego charakteru nawierzchnia ulic; zagadnienie właściwego oświetlenia ulic śródmieścia i odpowiedniego oświetlenia zabytków; malowanie frontonów domów według jednolitych zasad; zakaz ruchu kołowego i wprowadzenie odpowiednich przepisów drogowych.

Gy. Kiss, *Népművelés és műemlékvédelem Vas megyében (Oświata ludowa i ochrona zabytków w komitacie Vas)*, s. 35—40, 6 il., str. w jęz. francuskim. Rola oświaty ludowej w rozbudzaniu zainteresowania społeczeństwa sprawą ochrony zabytków. Zorganizowane na należytych poziomach prelekcje i odczyty potrafią zmobilizować i zachęcić społeczeństwo do aktywnego uczestniczenia w ochronie zabytkowych obiektów. Terenowi aktywiści społeczni współpracujący z Wydziałem Kultury Rad, Krajowym Inspektorem Zabytków, Dyrekcją Muzeów Komitatu Vas mają ogromne pole do popisu. Ich bezpośrednio z terenu przesyłane meldunki mogą w dużym stopniu przyczynić się do poprawy sytuacji w dziedzinie ochrony zabytków.

A. Gazda, *Vas megye építészeti együttesei és idegenforgalmi bemutatásuk (Zespoły architektoniczne komitatu Vas i ich prezentacja z turystycznego punktu widzenia)*, s. 41—42, str. w jęz. francuskim. Ogromny rozwój turystyki w ostatnich latach stwarza możliwość ukazania turystom mało dotychczas znanych zabytkowych obiektów w komitacie Vas. Propozycje nowych tras wycieczkowych z miasta Szombathely w okolice. Wycieczki takie dałyby turystom możliwość poznania całych zespołów budownictwa wiejskiego, pałaców i zamków oraz zabytków stylu romańskiego. Konieczność właściwej ochrony obiektów budownictwa wiejskiego.

É. Sz. Koroknay, *Iparművészeti emlékek Vas megyében (Zabytki rzemiosła artystycznego w komitacie*

zamieszczono w z. 3 (62) rocznika XVI (1963) „Ochrona Zabytków”, s. 69.

* Stały przegląd zagranicznych czasopism konserwatorskich obejmuje 11 wydawnictw, których zestaw

Vas), s. 43—47, 11 il. Omówienie dawnych i obecnych zbiorów wyrobów rzemiosła artystycznego.

Podróże naukowe.

E. C. Harrach, *A Szomszédos osztrák terület műemléki helyzete (Sytuacja zabytkowych obiektów na sąsiednim terytorium austriackim)*, s. 48—51, 4 il.

Informator.

Krótkie wiadomości z dziedziny ochrony zabytków na Węgrzech, s. 51—58, 14 il.

Nekrologia.

Kornél Seidl (zm. 1967), wspomnienie pośmiertne, (L. Török), s. 52.

Recenzje.

P. Pongrácz, *Régi malomépítéset (Dawne budownictwo młynów)*, Budapeszt 1967, (A. Román), s. 58—59. L. Gerő, *Budapest, Leipzig 1966*, (L. Borsos), s. 59—60.

H. Wichmann, *Bibliographie. Die Kunst in Bayern*, Wiesbaden 1961 — I tom, 1964 — II tom, (G. Entz), s. 60—61.

E. Hempel, *Baroque art and Architecture in Central Europe*, 1965 (P. Voit), s. 61—63, 2 il.

L. Fallér, *Irodalom tíz év műemlékvédelméhez Vas megyében (1955—1964)*, (Bibliografia literatury poświęconej 10-leciu ochrony zabytków w komitacie Vas (1955—1964)), s. 63—3 okł.

Tartalom és mutató a Műemlékvédelem I—XI. évfolyamaihoz (1957—1967) (Załącznik zawierający spis treści (w kolejności alfabetycznej) roczników Műemlékvédelem I — XI (1957—1967)), s. I—XVII.

Żeszyt 2, stron 64, ilustracje.

Ö. Kisházi, *Sopron műemlékeiért (W sprawie zabytków Sopronu)*, s. 65—68, 2 il., str. w jęz. francuskim. Przemówienie wygłoszone na konferencji Komisji Ochrony Zabytków Ministerstwa Budownictwa w styczniu 1968 r. Ö. Kisházi jako wiceprzewodniczący Rady Prezydialnej i Komisji Turystyki Zachodnich Węgier omówił sprawę ochrony zabytków w mieście Sopron.

Gy. Hajnóczy, *Ókori épületek műemlékvédelme (Ochrona starożytnych budowli)*, s. 69—77, 16 il., str. w jęz. francuskim. Druga część artykułu zamieszczonego w zeszytce nr 4, „Műemlékvédelem” z 1967 r. Omówienie sposobów rekonstrukcji i restauracji zabytkowych budowli starożytnych w Mezopotamii oraz w Grecji.

L. Ágostházi — I. Sz. Czeglédy, *Berhida középkori templomának helyreállítása (Rekonstrukcja średniowiecznego kościoła w Berhida)*, s. 78—86, 13 il., str. w jęz. francuskim. Opis prac badawczych poprzedzających rekonstrukcję tego średniowiecznego kościoła (XIV w.). Krótki zarys historii powstania kościoła oraz szczegółowe omówienie przebiegu prac rekonstrukcyjnych.

L. Sági, *A debreceni Csanak-ház (Dom Csanaka w Debrecenie)*, s. 87—90, 6 il., str. w jęz. francuskim. Opis domu bogatego kupca debreczeńskiego Józsefa Csanaka. Dom ten zbudowany w drugiej połowie XIX w. jest jednym z najpiękniejszych budynków w stylu romantycznym w tym mieście.

Károly Örsi, *A magyar történelmi kertekről (O historycznych parkach węgierskich)*, s. 91—94, 5 il., str. w jęz. francuskim. Opis sytuacji starych zabytkowych parków przypałacowych, z których tylko niektóre są fachowo pielęgnowane i rekonstruowane. Większość parków mimo, że tworzą zabytkowe zespoły łącznie z pałacami, w wyniku braku odpowiednich rozporządzeń, ulegają dewastacji lub tracą swój zabytkowy wygląd, na skutek niefachowej, często źle pojmowanej opieki.

I. Tombor, *A zajtai (Szabolcs — Szatmár m.) középkori templom látképe a XVIII. századból (Osiemnastowieczny obraz średniowiecznego kościoła w Zajta w komitacie Szabolcs — Szatmár)*, s. 94—97, 3 il., str. w jęz. francuskim. Opis kościoła oraz omówienie starego planu (1789 r.) jego przebudowy w stylu barokowym.

Gy. Koroknáy, *Nyírbátor szászországi kapcsolatai (Kontakty Nyírbátor z Saksonią)*, s. 98—100, 4 il., str. w jęz. francuskim. Stwierdzenie średniowiecznych kontaktów mistrzów budowlanych Saksonii z Węgrami w świetle wykrytego przez autora artykułu podobieństwa między kamiennymi rzezbami portalu gotyckiego kościoła kalwińskiego w Nyírbátor a portalem kościoła w Strehlai (Saksonia). O kontaktach tych świadczy również podobieństwo frontonów kościoła w Domprobstei (Saksonia) i kościoła w Nagyszekeres na Węgrzech.

T. Joó, *A szendröládi romról (O ruinach w Szendrölád)*, s. 100—103, 3 il., str. w jęz. francuskim. Opis odkrytych przez archeologów-amatorów starych murów (długości około 60 m) na grzbiecie niewysokiej góry w pobliżu Szendrölád. Istnieje hipoteza, iż są to pozostałości zamku warownego z okresu początków państwa węgierskiego.

J. Molnár, *Az utolsó budai dzsami (Ostatni meczet w Budzie)*, s. 104—105, 2 il., str. w jęz. francuskim. Opis meczetu Osman beja, ostatniego meczetu w Budzie, w oparciu o zachowane z tego czasu rysunki. Meczet został rozebrany około 1785 r.

Poradnik praktyczny.

G. Debreczeni, *Az aquincumi rommező megvilágításáról (O oświetleniu ruin Aquincum)*, s. 106—108, str. w jęz. francuskim. W związku z rozpowszechnieniem na świecie tendencji specjalnego oświetlenia zabytkowych obiektów autor wysuwa projekt oświetlenia ruin Aquincum. Omówienie rodzajów oświetlenia.

F. Levárdy, *Liturgikus reform és a műemlék (Reforma liturgiczna a zabytki)*, s. 108—110, str. w jęz. francuskim. Omówienie w skrócie zmian liturgicznych kościoła na przestrzeni wieków oraz wydanego rozporządzenia papieskiego odnośnie przeprowadzenia reformy liturgicznej. Powstanie w związku z tym na Węgrzech Rady Sztuki Kościelnej która wspólnie z Krajowym Inspektoratem Zabytków przedyskutowała reformę liturgiczną oraz pałace zagadnienia dotyczące zasad ochrony zabytków.

P. A. Czétényi, *Beszámoló olaszországi tanulmányutamról (I) (Sprawozdanie z mojej podróży naukowej po Włoszech)*, s. 110—112, 6 il.,

Informator.

Krótkie wiadomości z dziedziny ochrony zabytków na Węgrzech, s. 112—120, 10 il.

Recenzje.

L. Gerő, *Felfedező uton épületeink között (Spacer odkrywcy wśród naszych budynków)*, Budapeszt 1966, (L. Borsos), s. 121—122.

Dr Gy. Hajnóczy, *Az építészeti története-Ókor (Historia architektury — starożytność)*, (L. Császár), s. 122.

Architektúra sorozat (Cykl monograficzny „Architektura”), (B. Dercsényi) s. 122—123.

L. Radnai, *Tabán (Tabán — dzielnica Budapesztu)*, Budapeszt 1967, (K. Perekázy), s. 123—125.

D. Stilman, *Decorative Works of Robert Adam*, Londyn 1966, (A. Zádor), s. 125—126.

J. Trouvelot, *A Louvre keleti homlokzatának új kialakítása (Nowe ukształtowanie wschodniego frontonu Luwru)*, „Les Monuments Historiques de la France” (1967), nr 1, (G. Entz), s. 126—127, 1 il. Gy. Kékesdi, *Kételkedők (Sceptycy)*, „Népszabadság” (17. II. 1968), (Gy. Koroknáy), s. 127 — 3 okł., 3 il.

J. Csagány, *Patikamuzeum a budavári volt „Arany Sas” gyógyszertárban* (Muzeum historii farmacji w dawnej aptece „Złoty Orzeł” w Dzielnicy Zamkowej), „Müemlékvédelem” (1967), zeszyt 3, (Gy. R o z v á n y i), s. 3 okł. Kilka poprawek dotyczących wyżej wspomnianego artykułu.

Kumasi Study, (1965/66), Ghana 1967, (L. G.), 3 okł.

Zeszyt 3, stron 63, ilustracje.

F. Lombos, *Müemlékvédelem Győr-Sopron megyében* (Ochrona zabytków w komitacie Győr-Sopron), s. 129, str. w jęz. francuskim. Krótkie omówienie sytuacji ochrony zabytków w komitacie Győr-Sopron przez przewodniczącego Prezydium Rady Komitatowej.

Gy. Kriszt, *Győr-Sopron megye műemléki munkái* (Prace związane z ochroną zabytków w komitacie Győr-Sopron), s. 130—138, 16 il., str. w jęz. francuskim. Komitat Győr-Sopron jest najbogatszą w zabytki jednostką administracyjną Węgier. Skupia łącznie 1139 obiektów, tj. 12,6% wszystkich zabytków w kraju. Omówienie dokonanych już prac przy ochronie zabytków oraz zadań na przyszłość.

J. Kissné Nagypál, *Sopron belvárosának rekonstrukciója* (Rekonstrukcja śródmieścia Sopronu), s. 139—147, 16 il., str. w jęz. francuskim. Opis zniszczenia miasta po drugiej wojnie światowej oraz trudności na jakie napotykały pierwsze próby rekonstrukcji zabytkowego śródmieścia. Opracowanie planu rekonstrukcji w latach 1966—67 stanowi przełom w powoli przebiegających dotychczas pracach rekonstrukcyjnych. Omówienie prac związanych z odsłonięciem relikwów murów z czasów rzymskich oraz otaczających miasto murów średniowiecznych. Przebieg prac restauracyjnych zabytkowych budynków mieszkalnych i budowli sakralnych.

T. Fátay, *Müemlékvédelem Győrött* (Ochrona Zabytków w Győr), s. 148—154, 11 il., str. w jęz. francuskim. Omówienie trudności związanych z prowadzeniem prac restauracyjnych zabytkowego śródmieścia miasta. Projekt utworzenia drugiego śródmieścia. Prace przygotowawcze do przekwaterowania doń większych instytucji z zabytkowej części miasta.

F. Levárdy, *A győri székesegyház helyreállítása* (Rekonstrukcja katedry w Győr), s. 155—159, 3 il., str. w jęz. francuskim. Historia powstania kościoła (1033 r.), kolejne zniszczenia i odbudowa. Omówienie etapów prac związanych z rekonstrukcją kościoła poważnie uszkodzonego w czasie drugiej wojny światowej.

J. Czigány, *A győri „Magyar Ispita” templom tervezője* (Projektant kościoła „Magyar Ispita” w Győr), s. 160—165, 5 il., str. w jęz. francuskim. Rys historyczny budynku zwanego „Magyar Ispita” i przylegającego doń małego kościoła barokowego. Ten kompleks budynków, których części świadczą o pochodzeniu z XVI w. stanowi jeden z najpiękniejszych zabytków późnego renesansu. Ponieważ wszystkie dokumenty dotyczące budowy kościoła zostały zniszczone w czasie wojen napoleońskich, autor przeprowadza dociekanie ustalając że projektantem — który dotychczas był nieznan — jest karmelita Márton Wittwer, Tyrolczyk z pochodzenia.

E. Manninger, *Győr, Káptalandomb 15, 20—22 sz. műemlékek helyreállítása* (Restauracja zabytków w Győr przy Káptalandomb nr 15 oraz 20—22), s. 166—170, 12 il., str. w jęz. francuskim. Omówienie historii powstania dwóch zabytkowych budynków mieszkalnych, noszących ślady budownictwa średniowiecznego i późniejszej przebudowy z okresu baroku. Przebieg prac restauratorskich.

M. Möcsényi, *A fertői táj — park — kastély — együttéről* (O zespole krajobrazowo-parkowo-pałacowym w Fertőd — Przygotowania do trzeciego etapu

budowy), s. 171—177, 3 il., str. w jęz. francuskim. Ciąg dalszy artykułu tegoż autora zamieszczonego w zeszytach nr 4 z 1966 r. oraz nr 2 i 4 z 1967 r. Omówienie przygotowań do trzeciego etapu budowy zespołu pałacowo-parkowego przez księcia Miklósa Eszterházygo.

Podróże naukowe.

P. A. Czétényi, *Az agrigento San Nicola Muzeum* (Muzeum San Nicola w Agrigento), s. 177—180, 13 il.

Informator.

A. Román, *A szentendre falumuzeum tervpályázata* (Konkurs na projekt muzeum skansenowskiego w Szentendre), s. 181—184, 6 il.

Krótkie wiadomości z dziedziny ochrony zabytków na Węgrzech, s. 184.

Wiadomości z Budapesztu.

Krótkie wiadomości dotyczące przebiegu prac związanych z ochroną niektórych obiektów zabytkowych w stolicy Węgier, s. 184—185, 3 il.

Recenzje.

M. B. Szücs, *Alberti*, Budapeszt 1967, (L. Császár), s. 185—186.

D. Rádócsay, *A Középkori Magyarország faszobrai* (Rzeźby drewniane średniowiecznych Węgier), Budapeszt 1968, (G. Entz), 186.

G. Bandmann, *Milanói galéria* (Galeria w Mediolanie), „Zeitschrift für Kunstgeschichte” 1966, zeszyt 2, (L. Gerö), s. 187.

G. Entz, *Budavári Mária templom* (Kościół Marii na Zamku Budańskim), Budapeszt 1965, (L. Borsos), s. 188.

D. Dercsényi, *Esztergomi királyi vár Zamek królewski w Esztergomie*, Budapeszt 1966, (L. Borsos), s. 188.

L. Gerö, *Gótikus házak Budán* (Domy gotyckie w Budzie), Budapeszt 1966, (L. Borsos), s. 188.

L. Faller, *Irodalom tíz év műemlékvédelméhez Győr-Sopron megyében* (1955—1965) (Bibliografia literatury poświęconej 10-leciu ochrony zabytków w komitacie Győr-Sopron (1955—1965), s. 189 — 3 okł.

Zeszyt 4, stron 63, ilustracje.

D. Dercsényi, *Az Országos Műemléki Felügyelőség 1966—67 évi tevékenysége* (Działalność Krajowego Inspektoratu Zabytków w 1966—67 r.), s. 193—202, 14 il., str. w jęz. francuskim. Szczegółowe sprawozdanie z działalności Krajowego Inspektoratu Zabytków. Omówienie zakończonych oraz znajdujących się w trakcie prac restauratorskich zabytkowych zespołów architektonicznych, kościołów, pałaców, zamków, murów obronnych, ruin, domów mieszkalnych, a także zabytków budownictwa ludowego. W okresie tym zwiększono również ilość publikacji z dziedziny ochrony zabytków i powzięto postanowienie założenia Muzeum Węgierskiej Architektury.

G. Entz, *A festészeti és szobrászati helyreállítások helyzetéről, kilátásairól* (O sytuacji i perspektywach restauracji zabytków malarstwa i rzeźby), s. 203—207, 3 il., str. w jęz. francuskim. W przeciwieństwie do zabytkowych budowli i zespołów architektonicznych miast, sytuacja ochrony zabytków malarstwa i rzeźby na Węgrzech nie jest dobra. Jedną z głównych przyczyn jest brak restauratorów i warsztatów restauratorskich. Autor sygnalizuje niepokojącą sytuację zabytkowych obiektów malarstwa i rzeźby oraz pisze o staraniach podjętych dla polepszenia tej sytuacji. Jednym z głównych osiągnięć jest utworzenie jesienią ubiegłego roku przy katedrze restauratorskiej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych trzech sekcji restauratorskich malarstwa, rzeźby w kamieniu i rzeźby w drewnie.

F. Dávid, *Müemléki kutatás Sopronban (Badania zabytków w Sopron)*, s. 206—207, str. w jęz. francuskim. Omówienie trudności na jakie przy badaniu restaurowanych murów zabytkowych budynków natrafia historyk sztuki, na przykładzie prac prowadzonych w Sopron. Wyliczenie i omówienie typów zaprawy murarskiej i tynków stosowanych w poszczególnych wiekach.

I. Lente, *A csempészkopácsi románkori templom falfestmények restaurálása (Restauracja malowideł ściennych w kościele romańskim w Csempészkopács)*, s. 208—215, 14 il., str. w jęz. francuskim. Szczegółowy opis przebiegu badań malowideł ściennych w romańskim kościele w Csempészkopács (Komitat Vas). W wyniku badań odkryto 8 etapów powstawania malowideł. Omówienie kolejnych etapów i w zakończeniu skrótowne omówienie technologii restauracji.

F. Rády, *A nógrádsápi r.k. templom középkori falfestményeinek helyreállítása (Restauracja średniowiecznych malowideł ściennych w rzymsko-katolickim kościele w Nógrádsáp)*, s. 216—220, 8 il., str. w jęz. francuskim. Opis przebiegu prac nad odsłonięciem i restauracją cennych średniowiecznych malowideł ściennych w kościele w Nógrádsáp.

A. Borsa — F. Filippovits, *A fertődi, volt Eszterházy kastély díszterem freskómentése és fődémcsereje (Uratowanie fresków w sali galowej dawnego pałacu Eszterházy w Fertőd i wymiana stropów)*, s. 221—226, 7 il., str. w jęz. francuskim. Szczegółowe omówienie przebiegu prac związanych z wymianą spróchniałych i zagrzybionych stropów sali galowej pałacu w Fertőd i nowej, zastosowanej w tym przypadku metody uratowania fresków i stiuków zdobiących salę.

K. Fésüs, *A felsőörsi r.k. templom barokk szószékének restaurációja (Restauracja barokowej ambony w rzymsko-katolickim kościele w Felsőörs)*, s. 227—229, 4 il., str. w jęz. francuskim. Krótki zarys historii kościoła i opis prac przygotowawczych oraz samego przebiegu restauracji barokowej ambony w kościele w Felsőörs.

E. Újlaki, *A kiskunfélegyházi ó-templom mellékoltárainak restaurálása (Restauracja bocznych ołtarzy starego kościoła w Kiskunfélegyháza)*, s. 230—234, 12 il., str. w jęz. francuskim. Rys historyczny najstarszego kościoła w Kiskunfélegyháza (XVIII w.) i omówienie przebiegu prac restauratorskich bocznych ołtarzy.

J. Szanyi, *Az építmények korróziói és a védelemmel kapcsolatos néhány példa (Korozja budynków i kilka przykładów związanych z ochroną przed nią)*, s. 235—

241, 6 il., str. w jęz. francuskim. Omówienie na przykładzie kilku zabytkowych budynków Budapesztu, metod usuwania skutków korozji oraz stosowanych środków zapobiegawczych.

Poradnik praktyczny.

M. Zádor, *Müemléki romfalak új „naturalis” fakonzerválási eljárása (Nowy „naturalny” sposób konserwacji murów zabytkowych ruin)*, s. 241—243, 4 il., str. w jęz. francuskim. Problemy związane z zabezpieczeniem zabytkowych ruin. Poszukiwania materiału, który zarówno z punktu widzenia trwałości, skutecznej ochrony jak również estetyki i podobieństwa do zabytkowych murów mógłby usunąć te problemy. Wymaganiom tym odpowiada wynaleziony na Węgrzech w wyniku wielu prób i doświadczeń specjalny wodoodporny materiał zwany „silikofob 7607”, należący do grupy silikonów. Środek ten doskonale się nadaje do ochrony malowideł na frontonach budynków, zabezpieczenia stabilności ruchomych części, ochrony przed wilgocią nie zmieniając jednocześnie ich estetycznego wyglądu. Roztwór ten przygotowany fabrycznie należy równomiernie nakładać lub rozpylać przy bezdeszczowej, suchej pogodzie na suchą powierzchnię.

P. A. Czétényi, *Faragott kö mentésének néhány külföldi példája (Kilka zagranicznych przykładów na sposób ochrony rzeźbionej okładziny kamiennej)*, s. 244—246, 4 il., str. w jęz. francuskim. Omówienie metod i środków stosowanych za granicą — głównie na przykładzie zabytkowych budynków Paryża i miast włoskich — dla ochrony zdobiącej budynki rzeźbionej okładziny kamiennej.

Cs. L., *Beszámoló a Müemléki Albizottságok sáros-pataki országos értekezletéről (Sprawozdanie z krajowej konferencji Podkomisji Ochrony Zabytków)*, s. 247—250, 5 il.,

Informator.

Krótkie wiadomości z dziedziny ochrony zabytków na Węgrzech, s. 250—255, 7 il.

Nekrologia.

László Vértes (zm. w 1968 r.), wspomnienie pośmiertne (Red.), s. 250.

Recenzje.

„Monumentum” (1968), (G. Entz), s. 255—256.

„Unesco Features” (VII. 1968), (L. G.), s. 256.

J. Perényi, *A korszerű város (Nowoczesne miasto)*, Budapeszt 1967, (L. Gerö), s. 256 — 3 okł.

Alicja Mazurkiewicz

RECENZJE

Ernst Bahr, Kurt König *Niederschlesien unter polnische Verwaltung*. Alfred Metzner Verlag, Frankfurt nad Menem — Berlin 1967.

Zachodniemiecka ocena polskiej działalności konserwatorskiej i muzealnej na Dolnym Śląsku.

Spory, przeszło 400 stron liczący tom jest piątym z serii noszącej wspólny tytuł: „Ostdeutschland unter fremder Verwaltung” (Wschodnie Niemcy pod obcą administracją)¹. Wydany został przez *Johann Gott-*

fried Herder — Forschungsrat, a poświęcony jest Dolnemu Śląskowi. Pięciu autorów w siedmiu rozdziałach zajmuje się administracją i stosunkami ludnościowymi, przemysłem i gospodarką, rolnictwem i leśnictwem oraz rzemiosłem, szkolnictwem, nauką, kulturą i stosunkami kościelnymi. Interesujący nas rozdział, liczący blisko 80 stron, opracowany został przez Dietera Grossmanna i nosi tytuł: „Los zabytków sztuki na Dolnym Śląsku od 1945 r. Ochrona zabytków i muzealnictwo”.

1. „Ostdeutschland unter fremder Verwaltung”, hrsg. v. Johann Gottfried Herder — Forschungsrat, bd. V unter mitarbeit von R. Breyer, D. Grossmann u. K. Hartmann von E. Bahr u. K. König, Alfred Metzner Verlag, Frankfurt/

/Main — Berlin, 1967. Nawiasem dodam, że na stronie tytułowej książki nazwisko autora rozdziału o ochronie zabytków podane jest w brzmieniu Grossmann, a w nagłówku artykułu: Grossmann.